

Wykłady wtorkowe

Wykłady wtorkowe w Niemieckim Instytucie Historycznym w Warszawie w szczególności adresowane do historyków, dostępne są dla wszystkich zainteresowanych. Kilka razy w roku zapraszeni są (przeważnie) niemieckojęzyczni badacze, by prezentować ważne dokonania, koncepcje i projekty z zakresu historii i nauk pokrewnych. Po każdym wykładzie odbywa się dyskusja. Umożliwia to bezpośrednią komunikację z polskimi naukowcami, a także innymi słuchaczami.

Wykłady i dyskusje odbywają się zawsze we wtorki o godz. 14.00 w sali konferencyjnej Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie i są tłumaczone simultanicznie.

Kontakt

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie
Pałac Karnickich
Aleje Ujazdowskie 39
00-540 Warszawa
Telefon: (+48 22) 525 83 00
Fax: (+48 22) 525 83 37
E-mail: dhi@dhi.waw.pl
www.dhi.waw.pl
 /DHIWarschau/

W związku z pandemią Covid-19 zastrzegamy prawo do zmian w programie. Aktualne informacje znajdują się w naszym kalendarzu wydarzeń na stronie: www.dhi.waw.pl. Ilość miejsc jest ograniczona. Prosimy o rejestrację: dhi@dhi.waw.pl. Wejście tylko po potwierdzeniu zaproszenia.

Wykłady wtorkowe

2020 / 2

27 października 2020 | godz. 14.00

dr Bernhard Struck & Marcel Koschek (St. Andrews)

Polscy esperantyści jako lokalni internacjonalisci? Ruch esperancki w Europie Środkowo-Wschodniej od lat 80. XIX wieku do 1930 roku

Ludwik Lejzer Zamenhof. Samo nazwisko budzi z reguły następujące skojarzenia: esperanto, Białystok, Polska, język uniwersalny. Dzięki swoim dwóm pierwszym publikacjom – *Unua Libro* (1887) i *Dua Libro* (1888) – „doktor Esperanto” uchodzi za twórcę tego języka i ojca ruchu esperanckiego, znajdującego od ok. 1900 roku zwolenników w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Francji, Szwajcarii, Belgii i Holandii. Kim jednak byli wcześnie polscy esperantyści? Jak nawiązywali ze sobą współpracę w Polsce i poza Polską na szczeblu lokalnym, regionalnym, narodowym i transnarodowym? Jakie znaczenie i jaką funkcję miało esperanto dla pierwszych pokoleń polskich esperantystów? Bernhard Struck i Marcel Koschek przypatrują się w tym wykładzie polskiemu i środkowoeuropejskiemu ruchowi esperanckiemu przez pryzmat rozmaitych zagadnień – międzynarodowych kongresów, lokalnych stowarzyszeń esperanckich, czasopism i korespondencji.

Bernhard Struck jest profesorem na wydziale Współczesnej Historii Europejskiej na Uniwersytecie St. Andrews. Stopień doktora uzyskał w 2003 r. na Uniwersytecie Technicznym w Berlinie i Université Sorbonne. Prowadzi badania nad historią podróży, koncepcji przestrzeni, historią nauki, historią porównawczą i transnarodową. Od 2019 r. kieruje projektem *Esperanto and Internationalism, c. 1880s–1930s*. Od 2019 do 2020 r. był profesorem wizytującym na Uniwersytecie Karola w Pradze.

Marcel Koschek studiował historię i nauki polityczne w Würzburgu i Bonn. Od 2019 r. jest doktorantem na Uniwersytecie St. Andrews. Obecnie pracuje nad projektem zatytułowanym *Local Internationalists. Polish and Central European Esperantist Networks between the local, national and global, 1880–1920s*.

24 listopada 2020 | godz. 14.00

Prof. dr hab. Michael Gehler (Hildesheim)

Zachód na drodze do „małej Europy”

Wykład jest częścią konferencji „Nowy początek na dwa sposoby. Zakończenie drugiej wojny światowej na Zachodzie i Wschodzie. Demokracja versus stalinizacja”

Wykład definiuje „Zachód” jako Wielką Brytanię, Stany Zjednoczone i kraje Europy Zachodniej. Stosowane raczej pogardliwie pojęcie „mała Europa” pojawia się w fazie tworzenia „wspólnoty sześciu” z perspektywy „non six”, które to kraje wskutek wykluczenia lub samowykluczenia postanawiają z konieczności założyć – również małą – strefę wolnego handlu (EFTA). Koncepcja Macmillana, by powołać do życia Wielką Strefę Wolnego Handlu dla Europy Zachodniej, rozbiła się w 1958 roku o sprzeciw de Gaulle’a. Rada Europy (1949) uosabiała wprawdzie większą Europę, ale nie reprezentowała całego kontynentu. O ile na emigracji w Londynie budowano jeszcze wizje ogólnoeuropejskie, a w pierwszych latach powojennych (1945–1948) takie, które traktowały Europę jako „trzecią siłę”, to przemówienia Churchilla, Trumana i Marshalla sugerowały, że Zachód wstępnie decyduje się na tworzenie rdzenia Europy w zachodniej części kontynentu. Kluczową rolę odegrali alianci zachodni i ich sprzymierzeńcy Adenauer za sprawą wstępnej decyzji z 1948 roku o powołaniu do życia państwa zachodniemieckiego.

Michael Gehler jest dyrektorem Instytutu Historii na Uniwersytecie w Hildesheim, piastuje Katedrę im. Jeana Monneta i jest członkiem-korespondentem Austriackiej Akademii Nauk w Wiedniu. W swoich badaniach skupia się na historii Tyrolu i Tyrolu Południowego, Austrii, Niemiec, Europy oraz imperiów. Ponadto zajmuje się stosunkami międzynarodowymi ze szczególnym uwzględnieniem integracji europejskiej oraz transnarodowej współpracy partii politycznych. Do jego najważniejszych publikacji należą: *Imperien und Reiche in der Weltgeschichte*, 2 tomy (2014), wraz z Robertem Rollingerem; *Europa und die deutsche Einheit* (2017), wraz z Maximilianem Grafem; oraz *Europa. Ideen – Institutionen – Vereinigung – Zusammenhalt* (2018).

26 stycznia 2021 | godz. 14.00

Prof. dr hab. Frank Bösch (Poczdami)

Przełomowy rok 1979: podróż papieża do Polski i przeobrażenie świata

Pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła do Polski w czerwcu 1979 roku jest uważana za ważny punkt zwrotny w polskiej historii najnowszej. Jednocześnie jednak na całym świecie dochodziło wówczas do istotnych przełomów i rewolucji, które legły u źródeł dzisiejszych wyzwań. W wielu częściach świata religia stawała się nową siłą polityczną. Wskutek rewolucji irańskiej, a także wojny w Afganistanie, na globalną agendę wszedł polityczny islam. W Ameryce Łacińskiej teologia wyzwolenia przyczyniła się do rewolucji w Nikaragui. Dynamiki nabierała zarazem globalizacja ekonomiczna – między innymi za sprawą rynkowo-liberalnych reform Margaret Thatcher i reformy gospodarczej w Chinach epoki Deng Xiaopinga. W następstwie kryzysów naftowych, a także awarii elektrowni atomowej koło Harrisburga większą uwagę zyskiwały również szeroko dziś dyskutowane zagadnienia ekologiczne. Wspólną cechą tych wydarzeń było to, że stanowiły wyzwanie dla istniejących paradygmatów oraz inicjowały zasadnicze przemiany. Poczynając od podróży papieża do Polski, wykład demonstrowa, w jakie interakcje wchodziły ze sobą te wydarzenia, obwieszczając początek naszej teraźniejszości.

Frank Bösch jest profesorem historii europejskiej XX wieku na Uniwersytecie Poczdamskim i dyrektorem Centrum Badań nad Historią Najnowszą im. Leibniza w Poczdamie (ZZF). Jest też autorem licznych książek, między innymi o historii partii politycznych (*Die Adenauer-CDU*, 2001) i ruchów konserwatywnych (*Das konservative Milieu*, 2002), historii mediów (*Mediengeschichte*, 2011, zaktualizowana 2019, polski przekład w przygotowaniu) oraz o najnowszej historii Niemiec Wschodnich i Zachodnich (*Geteilte Geschichte*, 2015). Jego najnowsza książka: *Zeitenwende 1979. Als die Welt von heute begann* z 2019 roku doczekała się sześciu wydań.